

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi M. G. i J. L.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa 1372/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 kwietnia 2026 r.,

I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
Warszawie toczącym się pod sygnaturą akt V ACa 1372/24 nastąpiła
przewlekłość postępowania;

II. przyznaje skarżącej M. G. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa
tysiące) złotych za okres od 15 czerwca 2024 r. do 23 kwietnia 2026
r.;

III. przyznaje skarżącemu J. L. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa
tysiące) złotych za okres od 15 czerwca 2024 r. do 23 kwietnia 2026
r.;

IV. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie
na rzecz skarżącej M. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych
wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu
świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia

doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego J. L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

VI. oddala skargę w pozostałym zakresie;

VII. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżących M. G. i J. L. kwoty 400 (czterysta) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi.

Tomasz Przesławski Elżbieta Karska Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 25 lutego 2026 r., która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 3 marca 2026 r., skarżący: M. G. (poprzednio L.) i J. L., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli o: stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt V ACa 1372/24, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie (pkt 1); zobowiązanie Sądu do podjęcia niezwłocznych czynności zmierzających do zakończenia postępowania (pkt 2); przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego z powodów kwoty 10 000,00 (dziesięć tysięcy) złotych (pkt 3) oraz zasądzenie kosztów postępowania (pkt 4). Skarżący opłacili skargę na przewlekłość postępowania kwotą 400 (czterysta) złotych.

W uzasadnieniu skargi skarżący wyjaśnili czynności podejmowane w sprawie oraz ich przebieg. Nadmienili, że postępowanie w sprawie prowadzonej przez Sąd I instancji rozpoczęło się wniesieniem pozwu w dniu 29 grudnia 2020 r. i zakończyło 2 lutego 2024 r. wydaniem wyroku. Wskazując na zasadność niniejszej skargi podnieśli, że brak prawomocnego wyroku w sprawie uniemożliwia im uregulowanie spraw majątkowych oraz naraża na dalsze skutki ekonomiczne. Nadto zdaniem powodów, bank skorzystał z prawa zatrzymania, co dodatkowo blokuje szybkie rozliczenie wzajemnych roszczeń, a zabezpieczenie staje się iluzoryczne.

W odpowiedzi na skargę z dnia 1 kwietnia 2026 r., Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o jej oddalenie. W dalszej części odpowiedzi przedstawił przebieg czynności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do treści art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość

czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu

na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). W tym też kontekście – organizacyjnym – należy rozpoznawać argumenty zawarte w odpowiedzi na skargę. Jakkolwiek przyczyniają się one do dezorganizacji i opóźnień w wyznaczaniu spraw, to wciąż pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie. Ostatecznie Sąd jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na rozpoznanie apelacji w analizowanej sprawie został przekroczony i wyniósł ponad 12 miesięcy.

Z analizy akt sprawy wynika, że postępowanie zostało wszczęte pozwem wniesionym do Sądu w dniu 29 grudnia 2020 r. Żądania pozwu zostały skierowane przeciwko Bank.[...] Spółce Akcyjnej w W., a ich źródłem jest umowa kredytu waloryzowanego walutą obcą. Wyrokiem z dnia 2 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w przeważającej części uwzględnił powództwo. Apelację od tego wyroku wniosła pozwana. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 2 kwietnia 2024 r. W tym samym dniu wylosowano w SLPS sędziego referenta, zaś w dniu 3 kwietnia 2024 r. zarządzono wpisanie sprawy do repertorium ACa oraz zawiadomienie stron o wylosowanym składzie sędziowskim. W dniu 17 maja 2024 r. powodowie wniesli do Sadu Apelacyjnego wnioski o udzielenie zabezpieczenia jednego z dochodzonych przez nich roszczeń. Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił

wniosek powodów o udzielenie zabezpieczenia. Pismem z dnia 3 lutego 2025 r. powodowie wnieśli o przyspieszenie postępowania w sprawie. W dniu 3 marca 2026 r. zarządzono doręczenie odpisów apelacji pełnomocnikowi powodów. Zarządzeniem z 6 marca 2026 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 6 maja 2026 r., o czym zarządzono zawiadomić strony postępowania.

W związku z tym, że Sąd Apelacyjny w Warszawie od momentu wpływu akt wraz z apelacją, poza wylosowaniem sędziego referenta i wykonaniem wymienionych wezwań, nie podejmował czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy przez ponad dwanaście miesięcy, a termin rozprawy wyznaczył dopiero po wpłynięciu skargi na przewlekłość postępowania chociaż powodowie wnosili o podjęcie czynności w sprawie oraz o wyznaczenie terminu rozprawy, to w ocenie Sądu Najwyższego, mając na względzie powyższe okoliczności, uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w rozpoznawanej sprawie, bowiem upłynął łączny czas ponad pięciu lat na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w przedmiotowej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest także obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżących o zasądzenie na ich rzecz odpowiedniej sumy pieniężnej. Orzekając o przyznaniu skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jednak nie mniej niż w/w suma, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania sumy wyższej i w tym zakresie żądanie oddalił, gdyż zasadniczym celem zasądzenia określonej kwoty na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p. nie jest całkowite wyrównywanie szkody powstałej w wyniku przewlekłości, lecz jedynie zapewnienie materialnej satysfakcji za przewlekłość postępowania, a zarazem oddziaływanie na sąd, z którego środków kwota ta zostanie wypłacona. W związku zaś z tym, że termin rozprawy apelacyjnej został

wyznaczony na 6 maja 2026 r., to za bezprzedmiotowe Sąd Najwyższy uznał zalecanie podejmowania czynności w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym orzeczono w oparciu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2023, poz. 1964).

JW

[a.ł]

Tomasz Przesławski Elżbieta Karska Grzegorz Żmij